

Zvižgač

št. 2-3

1960-61
c. IX.

testice

Steziice, glasilo novomeških dijakov, izhajajo enkrat mesečno.
Cena dvojne številke je 30.- din. Naklada - 200 izvodov. Glavni urednik - Alenka Auersperger, tehnični urednik Splihal Jože, mentor tov. profesor Simoniti Primož.
Ožji uredniški odbor: Kati Smrečnik, prof. Simoniti, Staša Vovk, Alenka Auersperger.
Ilustrator: Vladimir Gajski.

Naslov: "Steziice", gimnazija Novo mesto

SKICA ŽIVLJENJA

Zadnjič sem vstopil v eno izmed številnih gostiln, ki jih ima mesto. Bila je skoraj prazna, le v kotu je sedel star možak in zamišljeno gledal poln kozarec in prazno steklanico. Premišljeval je, kako lepo bi bilo, ko bi bila polna steklenica, ne pa kozarec.

Še malo bolj sem se razgledal po temačni sobi in opazil tik za vrati dva človeka, ki sta takoj pritegnila mojo pozornost.

Že na prvi pogled sta se precej razlikovala. Eden izmed njiju je bil srednje visok človek, neopredeljive starosti in inteligentnega videza. Malo je pil, več je govoril. Drugi pa je veliko več pil in samo prikimaval sosedu, ki je ravno takrat dejal:

"Tako je, kot je dejal Van Gogh. Svet je pokvarjena študija Boga. Ta svet - to je njegova pokvarjena skica življenja. Upajmo, da so kje v vesolju boljše skice."

"Naj živi upanje", je dejal njegov tovariš.

"Ta skica pa bi bila še kar dobra," je oni zaupno nadaljeval, "ne bi bilo v njej toliko slabega, pomčanega z dobrim. Veš, kako se to imenuje?" je vprašal.

"Voda" je vzdihnil vprašani in izpraznil kozarec.

"Bedak, to je vendar ljubezen. Ljubezen je pekel in raj življenja. Pesniki in drugi bedaki jo pa tako poveljujejo. Kaj so sploh umetniki? Ali so edini norci med nami in jih zato slavimo - ali pa smo vsi ljudje bedaki."

"Kaj pa ti?"

"Ti si pijan", je odgovoril.

"Jaz, pijan?" je bil takoj užaljen filozof. "Morda imaš prav," je čez čas zamišljeno dejal. "Toda", je zopet poskočil, "kadar sem pijan, sem trezen. V tej pijani treznosti vidim življenje brez preobleke. Vidim ga - strašno je. Bi ga rad videl? Bolje da ne, kajti resnica je hujša od laži in goljufije. Današnji svet je kot rakasti človek, kot Meni verjemi", je nenadoma zavil v stran. "Jaz imam semester medicine, dva semestra prava, nekaj ekon....."

Več nisem slišal, moral sem iti. Vendar sem pri vratih še ujel pijani glas njegovega prijatelja, ki je prekinil svojega učenega govornika: "Ali je bil tvoj oče lovec?"

Mai

ZGODBICA O MOJCI IN NJENEM FANTU

Mojca!

Oprosti, jutri zvečer ne morem v kino. Imam važen opravek.

Miran

"Nima časa", zamišljeno ponavlja Mojca. Počasi pospravlja knjige in zvezke z mize. Nikakor se ne more otresti misli na Mirana.

"Slutim, da nekaj ni v redu. Zdi se mi, kakor da se hoče izmakniti, da ima nekaj drugega, a noče z besedo na dan. Mogoče pa je nekaj, kar bi me užalilo - morda onesrečilo!" Odpre radio, da ne bi mislila na to. In vendar se ji misli same vračajo nazaj na tiste besede.

"Kaj pa tako lepega premišljuješ", se v njeno zamišljenost spotakne brat Igor. "Sta z Miranom že prispela v doveto doželo?"

"Kaj ti mar, zanimaj se za svoje stvari!" se jezno obrne Mojca in odhiti v sobo.

Ulice so polne ljudi, ki hitijo vsak po svojih opravkih. Mojce ne zanimajo izložbe, ne ljudje; hiti le naprej, proti kinu. Pred kinom stopi v senco in opazuje ljudi. Ali Miran res ne bo prišel? Pogleda na uro. Pet minut do šestih. Zdrzne se; Miran! Mojca stisne pri srcu.

"Rekel je, da ima važen opravek in zdaj gre v kino z Majdo - z Majdo". Ura odbije šesto.

Mojca se hitro obrne in se skoraj zaloti v sošolca Petra.

"Kam pa tako hitiš?"

"Malo v mesto" se zgrjđe Mojca.

"Ali imaš kaj časa?" vpraša Peter.

"Imam, toda zakaj sprašuješ?"

"Kupil sem karto za kino tudi mami, pa smo dobili goste in morala je ostati doma. Mislil sem, da bi šla Ti z monoj."

Mojca pomisli na Mirana.

"O, zakaj pa ne" veselo odgovori in že kreneta proti kinu.

Ker je bil že predfilm, sta počakala pred vrati, potem pa sta šla na svojasedoža. Mojca pogleda po vrstah. Njene oči se sročajo z Miranovimi, ki jo široko razprte začudeno gledajo. Ona pa se samo nasmehne. "O, pokazala bom Miranu, da tudi jaž lahko delam po svojo!" I obrne se k Petru.

"Ti Peter, kdo pa je bilo tisto plavolaso dekle, s katero si šel zadnjič v kino?"

"Kakšno plavolaso dekle? Jaz nisem šel še z nobeno v kino," se začudi Peter.

"O, ptiček, nikar se noddclaj nodolžnega; kar spomni se". Peter vrta po spominu.

"Ne, Mojca, res ne vem, kdaj bi šel s takšnim dekletom v kino."

"No, spomni se tiste plavolaske v modri obleki z velikimi žepi in velikim belim ovratnikom."

Peter jo pogleda: "Modra obleka z velikimi žepi in velikim ovratnikom?"

"Ti si pa prava! Tisto dekle je bila Mojca, ki zdajle sedi ob meni," in oba se veselo zasmejota. Zvonec zazvoni in prične se film.

Miran je bil veselo naravo. Mojco je spoznal po prijatelju Metodu na mladinskem plesu. Ugajala mu je njena zunanost, njeno vedenje in njena mirnost. Potem sta se še večkrat videla in tako se je začelo. Toda Miran je bil preveč lahkorniseln.

Popoldansko sonce je bilo neusmiljeno. V parku je bilo veliko ljudi. Tudi Miran je sedel pod drevesom in razmišljal.

"Kaj premišljuješ?" ga zmoti Majda.

"Ti, Majda! Je tudi Tobe prignala sem vročina?"

"Da" mu odgovori Majda.

"Le prisedi, da se malo pogovoriva", jo povabi Miran.

Bila je vesela povabila, saj je vedno rada sedela v družbi lepih fantov. Tako se nekaj časa pogovarjeta. "Jutri zvečer to povabim v kino. Danes imam še telovadbo!"

"Dobro! Dobiva se v naši ulici!" je predlagala Majda, nato sta se razšla. Miran pa je v trafiki kupil karto in jo poslal Mojci.

Kot je bilo dogovorjeno, sta se sročala z Majdo v njihovi ulici in odhitela v kino. Predfilm se je končal, Miran se ozre po ljudeh. Mojca in Peter! Stisne ga pri srcu: "Zakaj nisem šel z Mojco v kino? Namesto mene sodi zraven nje sošolec Peter. In z mano Majda. Zakaj som to storil?" kluje v njegovih možganih. Opazuje Mojco in Petra, kako se veselo pogo-

varjata in smejita.

"Ne bom več mislil na to", se sili Miran. Toda zaman. Oči same iščejo njo, ki jo ljubi, a jo je zatajil. "To moram popraviti", sklene in se obrne proti platnu.

Tako so tekli dnevi. Miran je zaman iskal Mojco. Želel jo je dobiti samo, pa jo je našel vedno v družbi. Sroča mu ni bila nikoli naklonjena.

Bližalo se je Novo leto. Gimnazija je pripravljala skupno igro. Mojci je bila dodeljena glavna vloga. Za partnerja pa bi lahko zbrala Metoda ali Mirana.

Bila je v mučnem položaju. V njej se je bil boj, ali naj izbere Mirana ali no. Želela je, da bi on igral z njo, toda hotela se mu je maščevati, zaradi Majde. Miran je stal pred njo kot grčnik, ki se kosa svojih grčev. Oči so mu topo zrle v tla, Mojca je zatrla svoje hrepenenje in se odločila za Metoda. To je Mirana zadelo v občutljivo točko srca. Ob njegovem očitajočem pogledu je Mojca vztrepetala. Hotela je popraviti, kar je storila, toda bilo je prepozno. Miran je brez besed odšel iz razreda.

Potem so vsak četrtek in soboto vadili. Po vaji je Metod pospremil Mojco. Mirana pa je vedno čakala Majda, čeprav mu to ni bilo všeč. Mojca je vedela, da Mirana ne bo nikoli pozabila, zato ji je bilo vse bolj hudo, ko je videla nasmejano Majdo. Na drugi strani pa se je prav tako boril Miran, da bi popravil svojo napako. Toda Mojca se mu je izmikala. Z Majdo, ki je bila vsoga tega kriva, ni hotel niti govoriti več.

Bil je lep majski večer. Nebo je bilo posuto s tisoči drobnih zvezd. Mesto je bilo živahno. Vsi so hiteli nokam daleč, daleč v lep zvezdat večer. Med vrvežem sta bila tudi Mojca in Metod. Počasi sta stopala mimo izložb in razsvetljenih okon. "Mojca! Zakaj si vedno tako žalostna?" jo naposled vpraša Metod. Vprašanje jo je začudilo. Pogledala ga je z žalostnimi očmi in počasi odgovorila: "To je nokaj, kar se ne da popraviti." Metoda je odgovor začudil. "Toda jaz ti hočem pomagati!" "Ne, to ni mogoče," mu žalostno odvrne Mojca. Potem sta počasi šla dalje. Govorila nista več.

Nedaleč za njima je šel tudi Miran. Bolelo ga je, da se mu Mojca izmika. Opazil pa je tudi, da nima rada Metoda. Toda zakaj je potem vedno v njegovi družbi? Že noštotokrat se je odločil, da se bo z njo pogovoril, a, kadarkoli ko jo je videl, ni imel toliko moči, da bi jo ogovoril.

Danes pa, ko ju je zopet videl skupaj, tega ni mogel več odlašati. Pohitel je za njima.

"Dober večer", ju je pozdravil. Mojca se zdrzne. Metod je kmalu opazil, da je Mojca postala nemirna. Pa tudi Miranove besede so bile vse zmošane, nobenega stavka ni povedal do kraja. "No, tu je torej vzrok njene otožnosti", si je mislil Metod. Na križišču se je oprostil, češ da ima opravek v naslednji ulici. Zdaj sta ostala Miran in Mojca sama. "Zdaj ali nikoli", si je mislil Miran.

"Mojca, popraviti hočem kar sem storil," je s težavo sprogovoril Miran.

"Da, kaj je?" mu je zbadljivo odgovorila.

"Oh, ne norčuj se, saj veš zakaj gre!"

"Kaj pa če ne vem, ali pa če nočem vedeti?" se še vedno norčuje.

"Mojca, veš in moraš vedeti! Za najino ljubezen gre, za najino srečo, najine sanje!" postaja Miran razburjen.

"Hm, ljubezen, najina ljubezen. Kaj pa Majda?"

"Ne govori o Majdi, nikoli je nisem imel rad," se opravičuje Miran.

"Res?" mu zopet nagaja Mojca.

"Oh, Mojca, ne trgaj mi srca!"

"Kaj pa moje srce? Je nar iz kanna? Hočeš da ga zdrobiš, raztrgaš?"

"Vem, nisem prav ravnal!" se opravičuje Miran.

"Zakaj pa ne, če ti je Majda bolj všeč," se ne da omehčati Mojca. Trdno ve, da se mu bo vdala. Toda ne tako hitro, naj tudi on poskusi, kako prijetno je bilo vse te dni.

"Prosim te, ne omenjaj mi Majde! Vsega tega je bila ona kriva. Ni ji bila všeč najina srčca."

"Da, Miran, usoda naju je ločila. Srečo križala poti in nevidna roka naju je zopet združila in sreče zblížala poti."

"Mojca! "

"Oh, Miran! Ti ne veš kako hudo mi je bilo vse te dni. Kako pustí so bili dnevi, kako otožne so bile moje misli in spomini. In vendar sem se vedno vračala po stezah spominov k tebi, k sreči, ki me je nekoč opajala v sanjah!"

"Sročén sem, da sem te zopet našel." Miran drži Mojco za roke in ji gleda globoko v oči. Zdi se mu, kot da ji vidi prav v srce, prav v sloherni košček skritih misli. Njene oči kot plavi kristalčki se odsevajo v njegovih temnih, črnih očeh. Počasi mu plavajo vedno bliže in bliže. Miran jo poljubi in mehko poboža po lasch. Zdaj je zopet sročén kot je bil nekda, ko

sta večkrat hodila na dolge sprohede in se potapljala v sanje.

"Miran, ali ni lepa mladost, ljubezen, pomlad!"

"Da, ob tibi je lepa mladost, ljubezen, pomlad!"

Nataša M.

INSPIRACIJA

Kje ste zdaj sanje,
pričakovanja
in hrepenenja
belega dne?
Bleda lica
zaposnelih zvezd
mi sijejo
v obraz.
Veter prinaša
zamolklo glasove
razočaranja.

Kje ste zdaj
sanje?
Kje upi?

(Ni več upov.)

Razsvetljena galerija
zapuščonih podob
iz dnevoov in noči
zre vame.

Skrila bom,
skrila vase bolečino
in pobeg'o pomlad.

OLDOMLK IZ DNLVNIKA

I.

Mogoče bi bilo bolje, da ne bi človek ničesar občutil ali pa da bi imel svoje občutke v oblasti. Takrat bi bil prikrajšan za marsikatero bolečino in marsikaj lepega, kar dela življenje zanimivo.

Zakaj pravzaprav to pišem? Zopet sem razdvojen; čeprav sem si na jasnem, da med nama ne more biti ničesar več, mi ta jasnost ne more spodriniti upanja. Zakaj vedno upam, celo sedaj, ko mislim, da je ne ljubim več. Morda je to le trenutno, toda rad bi, da bi bilo večno. Sicer pa mi je vseeno. Vendar, če grem prav v srce, vidim da mi ni vseeno. Želim in ne želim. Včasih si mislim, kako lepo bi bilo, ko bi bila skupaj, obenem pa se bojim tega.

Življenje je res zamotano. Življenje - to je razvalina hiše - sreče. Bom mogoče našel med temi ruševinami celo opako? Kdor dobi le drobec, je lahko že srečen. Ljudi je veliko, sreče pa malo. Jaz imam malo (ali skoraj nič) sreče, veliko bolečine. Saj je tudi bolečina po svoje lepa - pa vendar, preveč je imeti, tudi ni dobro.

Zakaj bi upal na srečno ljubezen? Najbolje je, da zatrem v sebi vse kar je naravnega, vsa čustva in postanem neobčutljiv, pa bom vsakdanji človek.

II.

Kaj naj storim? Nehote sem storil nečastno dejanje in sedaj.....? Kako se ji naj opravičim?

Pijana ljubezen.

O, da je ne bi nikoli več srečal. Rad bi odšel med druge ljudi, med katerimi bi pozabil njo in preteklost.

Morda pa je ne ljubim več - morda me proganja samo boleč spomin.

Kdo ve?

Mai

RESNIČNOST IN SENCE

"Kaj naj naredim? Kaj moram narediti?" "Kaj posebnega mora biti, kaj nenavadnega, kaj zelo verjetnega."

"Hm, žo vem!" Čutila sem se pametno, zelo pametno.

Čepeli smo v kuhinji. Vsi trije. Takoj, ko je radijski napovedovalec prebral vromensko napoved, je oče zamrmral: "Je moj čas, r?" Oblakol si jo črtasto rž, no in oddrsal v sobo. Bilo mi je všeč. Mama sploh ni čutila, kaj pripravljam.

"Koliko si bila stara, ko si se poročila?" som ji rekla naravnost.

"Šestindvajset." Presenetilo jo.

"Sovoda. Takrat so se vsi kasnoje poročali, no? Čo bi zdaj čakala do petindvajsetega, bi ostala devica, kaj?" som mislila cinično. "Pomisli, da se zdaj poročajo študentje in se spomniš, se spomniš Betke iz naše ulice? Sploh ne ve, s kom ima sinčka. Njena mama je vsa objokana."

"Tista punca je že tako na slabem glasu", me je prokinila.

"Ni slabo deklo", som rekla. "Poznam jo. Mama, povej, kaj bi rekla ti, če bi se meni zgodilo kaj takega? Kaj bi rekla? In drugi? Rekli bi: "Saj je bila tako slaba punca, no?"

Nikoli se nisva pogovarjali o tem. Videti je bilo, da ne razumo; gledala je s pol priprtimi trepalnicami in stisnjenimi ustnicami, kot da tudi noče ničesar razumeti.

"Kaj hočeš roči s tom?"

Jezilo me je. Tisti njen smeh... čutila som, kako zelo sva si tuji, v tom smohu som iskala besed, kako naj se ji približam, da bi razumela, samo razumela.

"Hočem roči, da nisem več otrok, mama."

"Hočem roči, da razumem vso, kar lahko razumejo dekleta mojih let, kar razumejo odrasli."

"Hm, odrasli", jo zamrmrala.

Vedno me je žalil njen posmehljivi način govorjenja, nekaj neopredeljivega je bilo - saj nisem nikoli vedela, kaj v resnici misli.

"In poleg vsega: Mičo. Poznaš ga. Navoličala som se teh domačih skrivnosti, teh laži, tega očetovega skrivanja pisem, te gnilobe, razumoš, tega malomeščanstva. Sama voš, da Mičo ni pokvarjen fant. In če že hočeš, če že hočeš, ti povem, da bi bila lahko tudi drugačna!"

"Drugačna? Kakšna pa?" ji je zaprlo sapo.

"Nekatere si ne izbirajo zabavo. Mama, počem samo, da

ne misliš še vedno, da imam trinajst let. Prosim." Čutila sem, kako mi lezejo iz oči solze; to je bil tisti srd, ki ga nisem mogla nikoli skriti. In smešno. Kadar sem si najbolj želela, da ne bi jokala, prav takrat, kadar ne je bilo solz najbolj srām - se mi je pripetilo. In kadar sem jokala, je bilo v meni toliko vsega, toliko tistoga sovražnega, vsega zlobnega, kar sem kdajkoli čutila v sebi. Nisem marala solz. Že zato no, ker sem se todaj spominjala mladosti. Mladosti in strahov od vsepovsod in tomo, videla sem samo sebe, kako jočem med prikaznimi, ki se ne zmenijo zame, ponoči, ponoči. Tako pogosto sem ostajala sama in ničesar se ne spominjam bolj, kot svojih objokanih oči.

Tako je bilo z mano. Ničesar si nisem želela več. Uspelo mi je, da je razmišljala o meni, da se je posvetovala z očetom - vedno je bilo tako. Moj oče je bil čudovit možki. Kasneje sem pomislila, da razumem, kako zelo me imajo radi, le da se mi ne znajo približati. Včasih, ponoči, ko sem brala knjige (brala sem divje vojne romane), sem čutila, kako jo zbujena šepetala očetu: "Boris, Boris, kako bi naredili tole? Misliš, da rabi Miriam novo obleko, mar ne bi bila še dobra tista, svetlomodra? Kaj praviš, bi kupila tiste zavese pri Na-Mi? Kam bi nosla naročiti plašč? Kaj bi naredili z Manijevo matematiko in fizika mu ne gre..."

. Včasih je šepetala, čutila sem šepetanje do jutra, ali pa se je oče samo obrnil: "Ravno zaspal sem zdajle, pusti me no in spi! Ves zbit sem podnovi, kadar ne spim." Včasih se je čulo samo šepetanje, ki ga nisem razumela. Predstavljal som si, bog ve, kako da je, če ima nekdo nekoga rad že dvajset let. Če ga ima zelo, zelo rad, tako dolgo. Kar vse je bilo nerazumljivo, prav zato nisem mogla in ne hotela sprojeti vase tiste hladnosti in unirjenosti, ki som jo čutila pri odraslih. Zahtevala som kos življenja zase - tisti košček, ki je res samo tvoj - tisti, ki ga imaš rad, rad tako zelo zelo, da bi se potopil z njim nokam vase, da bi povedal kako lepo je povsod, čisto povsod. Samo če imaš košček razumevanja, življenja, toplino. Nikoli si nisem znala razložiti, kako je zares s tem: saj so pravili, da sama ne vom, kaj hočem; jokala som in pripovedovala in gotovo so si mislili, da som nomumna. Pa je šlo le za kaj malega, za kaj tako zelo majčkonega, besedico ali kaj, kaj takoga, kar človek čuti in

razumo, kaj takega, kar se ne dobi niti za kovanec in ne za kakšno dragocenost.

Z Mičom sva doživela toliko lepega; čutila sem, kako je v meni, kako ne bi nikoli mogla vroči proč vse tiste lepe spominé in vse, kar sem kdajkoli doživljala. Navsezadnje je tudi mama čutila, da spada Mičo k nam, da je del nas samih. Mislila sem, da je že vse urejeno... pa ... Tisti teden je prišla k nam teta. Stara, debela gospa z aristokratskimi navadami. Nisem je marala, že zato ne, ker se je delala tako zelo pametno.

Čepela sem v svoji sobici pri matematičnih domačih in nenadoma me je presenetilo Mičovo ime. Pogovarjali sta se.

"Hm, z dožele da je doma? Kmet!" je rekla teta.

"In ti boš dovolila, da Miriam tako resno hodi z njim? In še rekla ti je: Mama, kaj če bi se meni zgodilo kaj takega, če bi rodila? Kaj takega ti je rekla?"

"No, saj ni nič. In drugače: Mičo je študent."

"Kaj sem kaj rekla? Samo nislina si, da bi Miriam lahko dobila fanta iz boljše družine. Prenalo, se mi zdi, ste pazili, k , se spleta okoli nje. Vseeno. Jaz e ne bi pustila več z njim."

Ponavljali sta moje ime in govorili zelo tiho. Ničesar nisem razumela. Čutila sem, kako bi odšla v kuhinjo in se sprla z vseni. Rekla bi jima, da sta malomeščanki. Joj, kako zelo som sovražila tisto njuno obnašanje. In teža! - Razbila bi ji ustnice; in mama, kako je mogla ostati tako nemočna ob teh mojih totah in starih sosedah. - Prav vedno, prav vedno je bilo tako.

Narodila sem se močno in nisem jokala.

Zvečer me je mama poklicala k sobi. "Če bi še kaj povečerjala", je rekla. Vedela sem, za kaj gre. Saj nisem nikoli večerjala in to so vedeli vsi.

"Pridi, Miriam, no , "je zavlokla teta v svojem domačem naročju. Čutila sem njen glas za vrati. Odprla sem.

"Nihče ne more razumeti, kar čutim sama zase in vseeno mi je, če Vam moj fant ni všeč, teta. Ne boste me prepričali, da bi mislila o njem kaj slabega. Njegova preprostost pa mi je všeč."

Gledala je nerazumljivo, začudeno, z odprtimi očmi.

"Tako je teta!" Ujezila me je toliko, da sem zaloputnila z vrati in zaklenila za sabo. V grlu som čutila tisti bos, vse tisto sovraštvo. Krčvito som grebla po sobi, kot da bi hotela uničiti vse, vse kar je v meni.

"Nič ni bilo težjega od tiste bolečino, nič ni težjega,

kot čutiti se sama sebi tujo , tujo vsem in verjeti nokaj takoga, kar sovražiš", som mislila.

Skrila sem obraz v odejo in jokala; ves svoj obup sem hotela zagrebsti nekam proč, hotela sem, da bi nekdo razbil vso tisto brezbržnost, nerazumevanje in namin smeh, ki je ubijal in moj jok, ki ga nisom nikoli marala - in vse - vse misli. Nikoli ne bom razumela, zakaj ljudjo mučino drug drugoga.

P.S.

O FANTU Z MODRIMI OČMI

Kako rada gledam
zadnje rože, ko umirajo,
kako rada gledam za pticami, ki odhajajo.
Kako je vse moje, moje
vse kar izginja.

Zaljubljena sem v fanta z modrimi očmi
s smehom na ustnicah,
s tistim žalostnim smehom,
saj veste, ne?

Hodim v šolo in že prav veliko von,
samo tisti moj fant z modrimi očmi
me ne razume in ne ve, da som že odrasla.
Pravi, da som otročja,
in vse mogoče si zamisli o meni.

Zaljubljena som vanj in v jeson
in nihče naj ne pravi, da som smešna,
ker imam rada ptice, ki odhajajo,
rože, ki umirajo in vse,
vse kar izginja...

Pesmi, ki jih objavljamo v Stezicah, so iz Zbirke DVA, ki sta jo izdala mlada celjska pesnika Vid Korar in Ervin Fritz. Njuna zbirka je ciklostirana in ne pomeni prvega koraka v takoimenovani širši svet. Doslej sta svoje pesmi brala že na mnogih Literarnih večerih ter sodelovala v Mladih potih. Nekatero Korarjeve pesmi so bile prevedene tudi v bratske jezike. Vsekakor je treba mladima ustvarjalcema čestitati!

Dijaki naše gimnazije in ostalih srednjih šol lahko naročijo Zbirko DVA pri Katici Smrečnik, Gimnazija po 250 din.

Vid Korar

Rojstvo

Nekoč

ko je reka zeleno
opljuskala
suhe trave
sem bil rojen

Utrujenega so me zaprli
v ozko celico
svetlobe,
meseca,
trav
aprilskih jutur in neke deklice
daleč po tem

Nekoč

nekega aprilskega jutra sem bil rojen
bilo je jutro in bili
oblaki
in bil je nežni nemir
v zelenju
in bolečina prvikrat
piti svetlobo

Vid Korar

la bohème

Nimam straha nad glavo
niti postelje oblečene
v belo
Slednji večer
v polju zaspim

Prijatelj mi bere
iz modre knjige
stare pesmi in se
smeje
ko govorim o travah

ALKIMIST

PRVO ZNAMENJE LJUBEZNI

In potem: Rok. Nenadoma se mi je zazdelo vse tako tuje. S silovito mržnjo sem se hotela spominjati njegovega imena. Pravega imena. Drugače so ga klicali: Sine.

Počasi sem sprejemala vase in čudno: za hip sem stekla v sobo in med žimnico poiskala svoj stari dnevnik. Da bi še enkrat prelistala med doživetji, zaradi tistega, z Rokom. Začela sem stikati, kot kakšen sodniški arhivar, ki se vendar ne more spominjati, zakaj so ubili tistega moža. To z zgodbami o nas je smešno. Včasih premišljujem, zakaj mora biti vse tako preprosto. Preveč preprosto.

Tisti dnevnik sem pisala spomladi in rekla sem si, da si ne sme niti mrtvi bog predstavljati, kam ga vtaknem vsaki pot. Imela sem čudovito lastnost, da nisem postiljala postelje. Pa tisti košček sobice na podstrešju tako ni bilo vredno postiljati. Zategadelj mi niso nikoli stikali pod odejami. (Nekega dne, ko je moja mama, ne vem kaj, iskala tam gori, je izpod rjuh zamijavkal muc, tako zateglo, žalostno, da se je stresla in zakričala: "Kaj za vruga pa imaš v postelji?" Odtlej mi ni nikoli več brskala tam gori po odejah.)

25.IX. "Tisto spomladi je bilo zares otročje. Kje bi moja mama razumela, če bi ji pravila o tem. Ali pa moj oče, ko je vendar mislil, da se lahko otroci zaljubijo pri dvajsetih. Sploh morajo biti polnoletni..... Moje sošolke pa; ničesar niso vedele o fantih, delale pa so se strašansko važne. N.pr. Mojca. Če bi povedala, da dobiva hudo zaljubljena pisma, bi rekla: "O, sveti pekel, res?" Takoj nato pa: "Sicer ni to nič posebnega. Požvižgam se na pobe. Ne bi mu verjela, če bi bila jaz ti. Barabe so."

Tako sem si kar pisala dnevnik. Najlepše sem sestavljala o Roku. Vse dotlej, ko ...

"Nikoli ne bom pozabila tistega dne. Nad mestom je čepela pomlad, ampak tista hladna, deževna. Tista, ki naredi naše mestece še manjše in žalostno. Rekla sem si, da se ne bi nikdar zaljubila na tak žalosten dan. Le tisto z Rokom ... no, bilo je nenačrtno.

Videti je bil lep in preprost fant. Tako sem si predstavljala fante iz mesta. Visoke, s frizurami, kot jo nosi Toni Perkins, z modrimi očmi. Vedno sem si mislila, da se zaljubim v enega tistih fantov. Se pravi; ne še zdaj, ampak naslednjo pomlad pa prav za gotovo. Tedaj bom prišla v mesto. Tam so fantje drugačni. Nosijo kovbojske hlače in barvaste puloverje. - no, lepši so.

Tudi moje sošolke pravijo, da so jim tako sorte fantje všeč. "Važni so in barabe," pravi Mojca. "Ampak za fante se tako in tako ne spodobi, da bi bili drugačni," pravi.

"Žal mi je, ker ne moreva k nam domov," sem rekla.

"Moj očka. Ne razume in ne razume, da sem že velika in odrasla."

"Oh, prav nič zato. Greva pa kam drugam. Bi šla na kavo?"

"Kako pa? Ne veš, da šolarji ne smemo v kavarno? Ta šolska pravila - niso neumna? Ne maram jih."

Tako sva se pogovarjala. O šoli, knjigah, in joj - na drugi strani ceste sem opazila profesorja biologije. Kakšna nesreča! Bog ve, kaj si bo zdaj izmislil? Da je Rok moj fant, si bo mislil, gotovo, pa ga prvokrat vidim. In mislil si bo še, da se zato ne morem naučiti tistih formul o nasičenih in nenasičenih ogljikovodikih.

"Ph... moj profesor," sem se naredila brezbržno. "Vprašal me bo. Že vem, kar mislim si. Najbolj se bojim tega za biologijo. Ti profesorji! Povsod jih je toliko!"

Obšla sva tisti mali drevored. Nisem se mogla izmisliti, kam še naj bi šla. Včasih sem se skrivaj ozrla najj, da se je nasmehnil in zdelo se mi je, da ni kar takele navaden fant, s kakršnimi sem se spogledovala kar tako na cesti ali pa v kinu. Tako lepo je pripovedoval in znal se je nasmehniti samo s koti ustnic, da sem takoj razumela, kaj hoče reči.

Kasneje sva se vrnila nazaj na postajo. To naše mestece! Skriti samega sebe v to hladno pomlad in gole veje v parku in košček z dvema kavarnama, mlečno restavracijo, veleprodajalno Galeb, s tistimi poslovalnicami ob trotoarjih in tremi šolami. Na avtobusni postaji je bilo nekaj gospodičen s koničastimi čevlji in ozkimi krili. Videti je bilo, da tudi one čakajo na avtobus.

To je bilo tisti dan in nikoli ne bom pozabila tistih oči, ne ustnic, ne frizure, ne - ničesar ne bom pozabila, pa če bom stara tisoč let.

Čepela sva ob reki, široko sonce se je uprlo v skale. Všeč mi je bilo skakati v vodo z največje skale in plavati trikrat sem in tja čez reko. Okrog naju so skakali otroci in najmanjši med njimi je Roku ponudil bonbonček, če bi se upal plavati sem in tja. Rok pa; tak mamin sine, tako sem mu rekla, kadar sem ga hotela videti junaka, se ni upal. Le izvrstno je plaval pod vodo in čudovita ramena je imel.

Ob reki sva si poiskala košček prostora, sonce se je vejnato razbijalo ob skalah in nekaj prijetnega je bilo čutiti od vsepovsod. "Rad bi, da ne bi bila več tako zelo otročja, tako majhna punčka. Saj razumeš, ne? Da bi te imel rad kako drugače", je šepetal in mi poljubljal ustnice.

"Ko pa ne more biti drugače," sem rekla žalostno in se stisnila k njemu. Oh, ko bi mama vedela, da me je Rok poljubljal.

Na ustnice me je poljubljal, joj.... Pozno popoldne se je začelo sonce potapljati v reko; kako lepo je bilo gledati, kako se večer prileplja ob grmovju in se obeša na skale, ko ni bilo več otrok s čokoladnimi bonbončki. Bilo je vse moje, moje, čisto vse in bila sem polna nečesa, kar sem doživljala prvikrat, polna nečesa lepega.

Videti je, da mama razume. Sprva je rekla: "Kaj se pa klatiš z mulci okrog?" Odtlej pa je spremenila glas in rekla mirno: "Če ti je všeč, ga kar imej rada. Nič ni lepšega, kot če te ima kdo rad, zares rad." Tisti hip si nisem želela ničesar več. Rekla sem si, da imam čudovito mamo. Z nekaj besedicami se da pogovoriti, s tistimi majhnimi besedicami. Vse razume. Rečem ji na primer: "Mamica, no, mami, saj vidiš, kako je lepo. Kaj, ne bi bilo pri teh letih," rečem smešno in si ne morem kaj, da je ne bi stisnila za vrat. "Tako si se pomladila zadnje dni. To zato, ker imaš pridne otroke. In shujšala si, mami, v trebuh. Sploh imaš sedaj dobro postavo." Potem ji še malo naslonim glavico nase, pa je že vse urejeno. Nihče ne razume, kako je to, da si z nežnostjo lahko ukrademo vse, prav vse, tudi ljubezen in razumevanje.

Ničesar ne maram več. Sprašujejo me, zakaj ne dobivam več Rokovih pisem. "To si neumna. Pa tak dober fant je", pravi mama. Tudi, če bi ji povedala, zakaj je tako, me ne bi razumela. Včasih premišljam; prav zares, da nekaterih reči ne razume nihče drug, kot človek sam. Nihče ne razume, zakaj včasih zavržemo v sebi najlepša čustva; kako se oddaljujemo drug od drugega, ne da bi vedeli zakaj. Z Rokom sva se močno odtujila in vedela sem, da me nima več rad. Nekega večera sem ga obiskala, in ko sva se vračala skozi park, sem se naslonila nanj, ne da bi karkoli pričakovala: "Kaj hočeš od mene?" je vprašal razburjeno. "Vidiš, da se mi mudi, že tako bom zamudil večerjo."

Zdaj je tako in ničesar ne pričakujem od nikogar. Le hladnost mi je tuja, ta hladnost, ki prihaja vame, da jo čutim z vsem svojim telesom. Prilepila se je mojih ustnic, skrita je v očeh, vsepovsod.

Tako je s tem mojim dnevnikom. Čudno, mar ne? Spravljam ga tja gori v moj kurnik - tako imenuje mama mojo knjižno polico. Pa nihče ne ve zanj. Sploh pa imam muco, da pazi nanj. Vse dneve prečepi v moji sobici na blazinah.

Nikoli ne bi marala, da bi ga kdorkoli staknil; in če bi mama zvedela zanj, bi rekla: "Joj, kako otročje. Ubožica, če si res tako sama in žalostna." Rekla bi na pol posmehljivo, tako, kot po-

ve včasih, da je ne razumem in tisti smeh... V tistem smehu bi se čutila vso tujo. Tujo sama sebi, da bi zajokala. Spominjala bi se roka s skrito žalostjo, s silovito mržnjo. Karkoli pač. Nekje bi vendarle ostalo nekaj preprosto lepega, nekje bi našla njegove oči, frizuro, - poljubila bi ga na ustnice ...

To z zgodbami o nas je smešno. Včasih preišlujem, zakaj mora biti vse tako preprosto. Preveč preprosto.

P.A.

ZALJA

Košček jutra,
za otroke
in odrasle,
naj se odlepi od dne...

Naj se skrije
v tople, drobne,
ročice sanj.

Košček jutra
in nič več.
Toliko
da je lažo verjeti sreči
in sanjam.
Saj je še toliko bitij,
ki verjamejo vanje.

Samo: košček jutra.

Majda Gabrijelčič:

CELJSKO GLEDALIŠČE V NOVI MESTU

Novo mesto so 2. oktobra obiskali igralci Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja. Predstavili so se nam z uprizoritvijo dela Korczak in otroci, ki ga je napisal Ervin Sylvanus.

Zgodba se godi leta 1942 v Varšavi. Zdravnik dr. Korczak pošten in odločen mož, vzdržuje in skriva v sirotišnici skupino židovskih otrok. Ko morajo otroci oditi v taborišče smrti, odide z njimi tudi Korczak, ki ponosno odkloni prostost. Skozi vse dolgo potovanje otrokom prikriva resnico in jim pripoveduje, da potujejo v drugo, lepšo deželo.

Igra se nam je v začetku zdela malo čudna, ker nismo vedeli zakaj gre, toda počasi smo se na način igre privadili. Igralci so se v igro vživeli in so delo odigrali zelo lepo. Prav tako je bilo tudi občinstvo zadovoljno in je igralce za ves trud nagradilo z dolgotrajnim ploskanjem. Dvorana je bila ob vsch predstavah polna.

Novomeščani si pa želimo, da bi bilo takih prireditov še več.

PRAV KAKOR LISTJE NA DREVJU, TAKO SO RODOVI ČLOVEŠKI. SAPE
RAZVEJAJO LISTJE PO TLEH, ZA NJIM PA SPET DRUGO,
GOZD ZELENEČI POŽENE, KO PRIDEJO URE POMLADNE:
ISTA JE Z RODOM LJUDI: TA RASTE, A DRUGI PREMINE).
Homer (iz Iliade)

Budna Zdravka:

BALLETNI VEČER

V okviru občinskega praznika je bil med drugimi prireditvami tudi baletni večer. Po dolgem času so se nam spet enkrat predstavili solisti ljubljanskega baleta - Tatjana Remškarjeva, Majna Sevnikova, Breda Lipovškova, Jeras in ostali.

Ta prireditev je bila za Novomeščane posebno doživetje. Gledalci so vsak gib spremljali s pozornostjo in nato velik trud plesalcev nagradili z dolgotrajnim ploskanjem. Že s prvim plesom - po Chopinovem valčku - je bilo čutiti navdušenje. In to navdušenje je raslo vse do zadnje Dvořakove Češke polke. Z dovršeno kreacijo se veliki umetniki podajali svoje vloge - "Ples laboda" iz Čajkovskega Labodjega jezera, "Ples ciganke" iz Verdijeve Traviate, "Valburgino noč" iz Gounojevoga Fausta, Ples iz Prokofjeve Ohridske legende, Dvořakove humoreske, in drugih. Strmeli smo!

Človeku se zdi, da so plesalci kot na krilih, da se komaj dotikajo tal. Zdi se ti, da je plesati balet zelo lahko. Vendar koliko truda je vložena v takem študiju, koliko napora zahteva ona sama izvedba od plesalca. Ne samo s plesom, tudi z mimiko obraza so naši umetniki prevzeli gledalce, da je doživljal vsobino. To je višek umetnosti. Vse točke je odlično spremljal pianist.

Ob zaključku se je umetnikom zahvalil s prisrčnimi besedami učitelj tov. L. Smrekar - mladina pa jim je poklonila cvetje in darila.

V SVETLOBI, V SENCI MENJAJO OBRAZ STVARI SVETA.
NAJLEPŠA VIGRED SLEČE ROSNA ČUDA,
A ČESAR NE ZAMETE ZIMSKI ČAS,
KAR SIJE VENOMER, KOT DRAGA RUDA,
JE LUČ SVETA.
Cene Vipotnik

Alenka Auersperger:

PLINSKA LUČ NA NAŠEM ODRU

Pomemben kulturni dogodek je drama "Plinska luč", avtorja Patricka Hamiltona. To je psihološko - konverzacijska predstava družine, ki doživi polom, ko gospa Maunigham zares spozna, da je njen mož ničvrednej, zločinec. Drama je podana z vso svojo pripovedjo zelo sproščeno in odrsko doživeto. Velika čustvena prizadecnost glavne igralko M. Šali mi spčetka ni všeč, ob razpletu dejanja pa zaživi vsaka njena krotinja in izgovorjena misel vse bolj naravno in preprosto ter tragično. Treba je tudi omeniti, da je vloga g. Maunigham zelo zahtevna, saj mora vso svojo nežnost in žensko otroškost, naivnost spreminiti ob koncu dejanja v odpor in gnus.

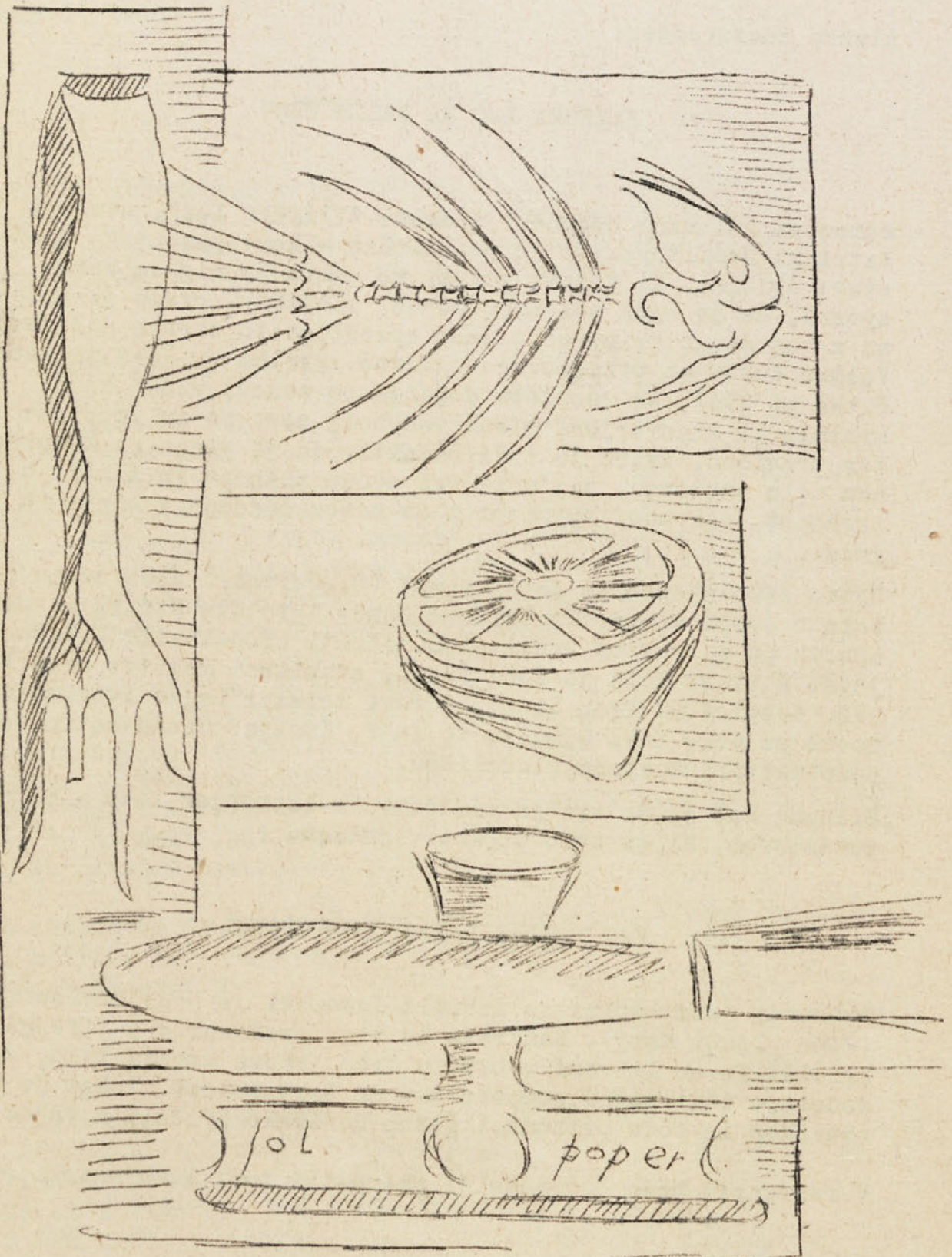
Njeno živo nasprotje je njen mož (T. Gortnar) brez dvoma popoln v svoji vlogi. Probrisano Nancy igra Eva Nifergal, Elizabeth pa je v vsaj svoji plomenitosti predstavila M. Glonarjeva. Režiser dela je Tone Trdan, svetlobni mojster Niko Paulič, inspicient Fran Štirn, odrski mojster Lojze Ivanetič, maske pa delo tov. Šogedinove in F. Kralja. Sceno so si izposodili pri Mestnem gledališču.

Plinska luč je že tretja predstava v letošnjem letu - po dveh predstavah, ki so zelo uspelo v juliju.

KAJ PRIPRAVLJAJO ČETRTOŠOLCI?

Letošnji četrtošolci so izbrali igro, ki jo bodo uprizorili. (John ljubi Mary). Režirala bo tov. profesor Eva Nifergal. Igralci pa so izbrani v okviru dramatskega krožka tako, da sodeluje tudi nekaj sedmošolcev in šestošolcev. Tekst je že natipkan in bodo prihodnji teden že lahko pričeli z vajo.

V februarju bodo četrtošolci priredili tudi Maturantski ples.

) sol () poper (

kislo brez soli

O BOROVIH "ZVEZDAH"

Po "Pajčclanu iz mesečine" smo videli že drugo Borovo dramo "Zvezde so večne". Precej drugačna je od prve; dejanje, ki je bilo preje močno amerikanizirano, je zdaj z vso svojo preprostostjo preneseno v drugačno okolje s tematiko iz NCB. ...

Andrej Brinar /Bert Sotler Andrej Kurent/ je skomponiral simfonijo v spomin na svojo mladost in mater. Njegov stric župnik Dagarin (Lojze Potokar) pa je simfonijo, ki je ostala brez naslova, posvetil visokemu komisarju v Rimu.

Andrej, popolnoma obupan zbeži pred stricem, Jasno (Slavka Glavinova) in samim seboj.

Kasneje, ko so hoteli belogardisti ubiti njegovo dekle, ves zmeden in razočaran podpiše usodno izjavo o simfoniji stricu - v cerkvi ga eden izmed belogardistov ubije.

To je zelo skopa vsebina Borovih "Zvezd". Dejanje je ponekod situacijsko, nedognano in neprepričljivo - to je pač avtorjeva napaka.

Delo v štirih dejanjih "Zvezde so večne", je bilo uprizorjeno sedemintridesetič in osemintridesetič in je bilo v Novem mestu gost Komisije za kulturne prireditve in gostovanje pri OLO Novo mesto v počastitev občinskega praznika in pedagoškega tedna v Novem mestu.

MOJE ŽIVLJENJE V MLADOSTI JE BILO PODOBNO ROŽI - ROŽI, KI JE ZGUBILA LIST ALI DVA OD SVOJEGA BOGASTVA IN NE ČUTI IZGUBE, KADAR POMLADNI VETER BERAČI OB NJENIH DURIH.

ZDAJ, NA KRAJU MLADOSTI, JE MOJE ŽIVLJENJE PODOBNO PLOVI, KI NIMA S ČIM VLEC VARČEVATI IN ČAKA, DA SE VES PONUDI S SVOJIM POLNIM BREMENOM SLDKOSTI. /Tagore, Spevi/

O KLUBU OZN

V Novem mestu je bil ustanovljen klub OZN. Pobudo zanj je dal Okrajni komite LMS. Na ustanovnem sestanku smo se dogovorili za delo. Izvolili smo vodstvo. Delo bo potekalo po debatah. Vsakdo se bo pripravil za kak aktualen problem v svetu, potem pa bodo še ostali o tem razpravljali. Na programu imamo tudi predavanja. Za proslavo OZN smo povabili dva študenta antikolonialnega društva iz Ljubljane: Alžirca in Indonezijca. Prvi je govoril o alžirski osvobodilni borbi, drugi pa je imel kratko predavanje o Indoneziji. V okviru proslave OZN smo imeli predavanje o Afriki, ki ga je imel urednik zunanjepolitičnega oddelka "DELA". V teku leta imamo na programu še več takih predavanj.

P.G.

KETTEJEV KLUB

Kettejev klub literatov in slikarjev je bil ustanovljen šele letos v okviru Mladinskega kluba Novo mesto. V njem sodelujejo mladi ljudje, ki se ukvarjajo z umetnostjo ali pa vsaj čutijo ljubezen do nje. Doslej je bilo še mnogo problemov z organizacijo samo; treba je bilo urediti razstavo, pripravljamo literarni večer, radi bi izdali almanah. Ko pa bo urejen ta del, se bomo posvetili predvsem branju medsebojnih prispevkov, debat o umetnosti, ect.

Za enkrat imamo pač še precej težav, saj vsak novo ustanovljeni klub zahteva svoje - predvsem je narobe, ker študentje, ki tudi sodelujejo v njem, ne obiskujejo redno sestankov; ni jih namreč vedno doma. Kljub vsemu pa lahko že sedaj pokažemo del svojega truda. Odprli smo razstavo, ki je zelo uspela. Svoja dela razstavljajo trije mladi slikarji: Jeraj Zmago, Marjan Kukec in Povše Viktor; akademski slikarji, čeprav še vsi mladi, ni to njihova prva razstava. Razstavo si lahko ogledate v avli Študijske knjižnice.

V Kettejevem klubu še vedno lahko sodeluje vsakdo, ki ima rad umetnost. Svoje sobice imamo na razpolago v Mladinski sobi vsak petek : od 17. ure dalje.

Š P O R T

Košarka

II. b Gimnazija jesenski prvak?

Jesenski del srednješolskega prvenstva v košarki se bliža koncu. Gimnazijska moštva so krepko v vodstvu in jih je tudi zelo težko premagati. Presenetljiv je tudi izredno slab izkupiček SSŠ - iz petih iger komaj točka. Ekipi iz učiteljišča sta igrali šele po eno tekmo in je zato tudi težko reči, kako se bosta plasirali.

Dosedanji rezultati so naslednji:

SSŠ: II.aG	17 : 21	(7 : 11)
III.aG:III.bG	26 : 8	(14 : 2)
II.aG:II.bG	16 : 35	(7 : 17)
I.a : III.uč.	51 : 40	(23 : 12)
I.G : ESŠ.uč.	47 : 24	(21 : 9)
II.bG:III.aG	46 : 19	(25 : 6)
II.bG: SSŠ	40 : 10	(21 : 6)
III.bG:I.G	17 : 52	(5 : 28)
SSŠ :III.bG	10 : 10	(6 : 4)
IV.G:IV.uč.	41 : 33	(19 : 13)
III.aG:I.G	45 : 55	(29 : 26)
I.G : IV.G	74 : 58	(38 : 15)
III.bG:II.bG	26 : 59	(8 : 24)
II.aG : I.G	22 : 53	(8 : 24)
II.aG : I.G	22 : 53	(8 : 24)
II.bG : I.G	33 : 27	(20 : 16)
II.aG : SSŠ	33 : 28	(12 : 9)

Lestvica

I.G	7	6	0	1	12 točk
II.bG	5	5	0	0	10 "
III.aG	4	2	0	2	4 "
IV.G	2	1	0	1	2 "
II.aG	3	1	0	2	2 "
ESŠ	5	0	1	4	1 "
III.aG	4	0	1	3	1 "
IV. uč.	1	0	0	1	0 "
III.uč.	1	0	0	1	0 "

Za zaključek pa še 10 najboljših strelcev:

Splihal 200 košev, Ciren Mirko 89, Klemenc 85, Grein Marko 69, Lukšič 62, Mrvar 56, Adamič 46, Dular Cene 38, Kusič 35 in Falkner 28.

Nogomet

Gimnazijaj: II. osemletka 5:2(2:1)

V torek, 22/11-1960 je ekipa gimnazije v prijateljski nogometni tekmi premagala II. osemletko z rezultatom 5 : 2 (2 : 1).

V začetku je osemletka močno pritisknila in tudi prva dosegla gol in vodstvo. Gimnazijci so se pritiska kmalu otresi in začeli vračati milo za drago. V dveh protinapadih so tudi dosegli 2 gola - 2 : 1.

V drugem polčasu so gimnazijci prevladovali na igrišču in dosegli še tri lepe gole, igralci osemletke pa so tudi enkrat uspeli spraviti usnje med vratnice.

Za Gimnazijo so igrali: Baškovič - Grein, Arko, Bartolj - Mrvar, Lapajne in Splihal; gole pa so dosegli: Arko, Bartolj, in Lapajne po 1 ter Splihal 2, za osemletko pa je oba gola zabil Sever.

V 2. in 3. številki 'Stezič' sodelujejo:

Mai: Skica življenja
V.C.: Zgodbica o Mojci in njenem fantu
Nataša M: Inspiracija
Mai: Odlomek iz dnevnika I. in II.
P.G.: Resničnost in sence
P.S.: O fantu z modrimi očmi
V.K.: Dve posmi iz DVAsj
P.A.: Prvo znamenje ljubezni
P.A.: Žolja
Majda Gabrijelečič: Celijsko gledališče v
Novem mestu
Budna Zdravka: Baletni večer
A.A.: Plinska luč na našem odru
Kaj pripravljajo četrtošolci?
P.A.: O Bõrovih "Zvezdah"
Kos Baby: O klubu OZN
P.G.: Kettejev klub

Splihal Jože: Šport

